Ч. 156 (12.812).

Львів, четвер 16. липня 1931.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Рік LII.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голянції, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

## Німеччина серед катастрофи.

*Львів, 14. липня 1931.*

Ціла Німеччина живе нині під враженням проголошення невиплатности одним з найбільших банків: „Darmstädter und Nationalbank“ і всіх тих наслідків, що вяжуться з цією справою. Негайно після того появилися декрети уряду, з котрих один передбачує ґарантію держави за вкладки у всіх німецьких банках, а другий вводить контролю руху девіз, що має бути тамою для відпливу капіталу з Німеччини, а крім того ще й арґументом для здобуття закордонної позички. Про повагу положення свідчить м. ін. факт, що в Берліні розійшлися навіть поголоски про те, що німецький уряд згодився приняти всі умовини, поставлені Францією, аби тільки дістати позичку.

Завішення виплат у Данатбанку (скорочена назва на „Darmstädter und Nationalbank“) викликало, ясна річ, паніку серед клієнтелі і рун на всі банки. Перед касами банкових підприємств люди вистоюють масами, щоб одержати хоч 10 проц. своїх вкладок, бо стільки наразі банки виплачують вкладчикам. Каси ощадности виплачують тільки до суми 300 марок. Є чутки, що банки порозуміваються, аби взагалі здержати виплати своїм вкладчикам — аж до часу прояснення ситуації.

Не диво, що повага положення викликала серед усіх кругів нім. населення, зокрема серед кругів господарських, велике занепокоєння. Аби зменшити паніку, всі союзні німецькі уряди видали приказ замкнути акційні біржі. В Берліні замкнули також біржу металеву. Напружена ситуація в Німеччині занепокоїла теж найближчих сусідів Німеччини, зокрема Швайцарію, де теж видано у звязку з тим положенням відповідні зарядження.

Цілий той банковий крах і паніка в Німеччині спричинені відмовною відповідю през. Гувера в справі допомоги Німеччині, яку він прислав до Парижа. До безпосередньої паніки прийшло після повороту президента Нім. Держ. Банку д-ра Лютера з Парижа до Берліна (в суботу) з порожніми руками, себто з виразною відмовою кредитів, на які Франція могла би згодитись тільки в такому разі, якби Німеччина згодилася зі свого боку на нові політичні концесії. З моментом повороту д-ра Лютера випадки в Німеччині стали розвиватися просто з небувалою скорістю.

Примара неминучої катастрофи, яка нависла над Німеччиною, така велика, що нім. уряд радить тепер майже перманентно над тим, як вийти з розпучливої ситуації. Нім. уряд потребує просто до 24 годин кредиту в сумі 1 міліярда марок, оскільки має бути й дальше паном положення. З доручення уряду повідомили нім. представники закордоном усі більші держави (Америку, Францію, Англію й Італію) про грозу положення, прохаючи їх поспішити на рятунок Німеччини. З тою самою метою мали 14. ц. м. виїхати до Парижа Брінінґ і Курціюс, а д-р Лютер полетів літаком до Базель у Швайцарії, аби там добиватись позички для Німеччини в Раді Банку Міжнародніх Розрахунків.

З того всього бачимо, що ключ до розвязки справи має нині у своїх руках Франція. Хоч перші вістки про заходи Німеччини здобути міжнародній кредит були доволі оптимістичні, то вже за кілька днів виявилося, що Франція так легко на уступки Німеччині не піде. Показалося, що Франція рішуче домагається політичних ґарантій, без забезпеки яких не допустить до ніякої фінансової помочі для Німеччини.

З тих голосів французької преси, які до нас нині прийшли, виходилоб, що Франція навіть тепер, в обличі небувалої фінансової катастрофи, яка грозить цілій Німеччині заливом, не змінила свого становища супроти свого недавнього воєнного противника. Французькі офіціяльні круги дивляться спокійно на все те, що розвивається в Німеччині, уважаючи, що нім. уряд вів увесь час подвійну гру, шантажуючи закордонну опінію погрозою німецького хаосу, що може довести до загальної катастрофи. Французька опінія вказує на те, що Німеччина, мовляв, не зробила досі нічого для здержання катастрофи і щойно в останній хвилині видала деякі зарядження натури чисто технічної.

Колиж Америка несподівано відмовилася від довгоречинцевої позички для Німеччини, коли Франція не хоче й чути про якінебудь пільги для Німеччини без попередніх політичних ґарантій з її боку, то рятунком для Німеччини моглоб бути ще здобуття приватного міжнародного кредиту. Якби і здобуття такого кредиту не повелося, тоді в Німеччині прийде до уступлення уряду Брінінґа, а влада перейшлаб до рук скрайних націоналістів під проводом Гітлера і Гуґенберґа. Може ця обставина і примусить офіціяльні круги Франції застановитися остаточно ще в останній 12. годині над розпучливою ситуацією в Німеччині і без політичного шантажу згодитися на фінансову підтримку Німеччини — також у добре зрозумілім власнім інтересі.



## Жінка та безробіття.

I.

**Наша пасивність. — Потреба нових варстатів праці. — Практичні підприємтства. — Урядові посади й самостійна праця.**

Статистика виказує, що число жінок у цілому світі перевищує щораз більше число мущин. При кінці 1930 р. обчислено, що в Европі є 17 міліонів самітних жінок. І щораз менше прибуває родинних домашніх огнищ.

Відома річ, чим є родина особливо для народу в такому положенні, як нинішнє наше. Є це не лиш одно кільце в суспільнім ланцюху, але й своєрідна національно-політична твердиня: це перша й найважніша школа національної свідомости. Тимчасом великим ударом для нашого родинного життя була війна і потім повоєнне лихоліття. Безумовно цікавою булаб статистика, скільки то наших молодих людей на еміґрації пожениилося з чужинками й або самі таки зденаціонувалися, або їхні діти для українського народу пропащі.

Ті, що полишилися в краю, не мають змоги основувати родинних огнищ. Їм звязали руки політичні і матеріяльні обставини. Нинішня статистика безробітних в Польщі каже про яких 400.000 осіб; безробітних незареєстрованих українців буде вдвоє стільки.

Але в найважчих часах кожного народу, тоді, коли на нінщо сходили всі зусилля мущин, — виступала все на арену жінка. Хоч слабша тілом, але бодра духом, зручна, трудяща і витривала — вона рятувала нераз свій нарід від загибелі. Й українська жінка не може бути в теперішніх часах пасивною. Ждати як давніше, щоби все подано їй готове — „виправу“, хату, меблі та нареченого — тепер не можна. Тепер вона мусить самостійно будувати свій світ і своє особисте щастя, покликавши до помочі всі свої інтелектуальні та фізичні сили.

Не пора нам, жінкам, сидіти з заложеними руками. Не пора теж перебирати: „ця праця не для мене“. Це перестарілий пересуд. Сьогодні кожна чесна праця, що дає лиш незалежність і прожиток, добра та почесна. Життя доказує, що хто матеріяльно незалежний, той і честь лекше може оборонити: він не потрібує з нужди продавати своєї совісти. Не праця нам, а ми їй додаємо блеску.

Добру долю треба брати пробоєм. Хоч ми лише — як кажуть — „слабосилі“ жінки, жіночий плач, як засіб боротьби, вже перевівся. У 20 столітті молода жінка з кріпким здоровлям, виспортована, освічена, ідейна та з практичним хистом, може осягнути все, чого захоче. Найбільші цінности, які дає життя: власне утримання, родинне огнище, власну хату і майно.

У всьому світі модні тепер рекорди. Здобувають їх не лише у спорті, але на свій спосіб і в науці, мистецтві, авіятиці та політиці. Найновішим з рекордів буде рекорд праці. Тут до перегонів може безпечно стануги й жінка. Не потребує це бути рекорд світовий. У своїй батьківщині, серед своїх людей, вона може його здобути. Осягнути, наприклад, рекорд у підприємствах чи у створюванні нових варстатів праці.

Не лиш артисти і письменники, але й кожна людина має у собі щось із творчої сили. Творче, життєве діло, що дає якийсь тосан, стоїть далеко вище, ніж невдалий твір фантазії. А творити речі буденної потреби, це може більша заслуга для громадянства, ніж творити речі „святочні“, якими є книжка та мистецтво.

Знаю, молоді душі бажають геройства. Та створення, зорґанізування та ведення якогонебудь підприємства чи нового варстату праці серед наших невідрадних обставин саме й буде таким подвигом. Подиву гідною буде молода дівчина, яка зуміє стати на чолі підприємства та держати кріпко його керму у своїй руці. Рух, боротьба за істнування, це правдиве життя. Заняття, при яких що днини треба обдумувати та кидатися на всі боки за насушним хлібом — природні та здорові. Зате не є життєздатними всі ті, що живуть, або хочуть жити з готової платні. Величезна більшість тих, що сидять по бюрах чи по клясах, це люди без сили та волі. Вони вміють лише слухати. Якби так сьогодні замкнули їм платню — вони стали би, як це вже за війни бувало — безрадними. В них нема навіть настільки проворности, щоби забезпечитися перед такою можливістю. Вигідне, охляле життя вбиває в них всяку підприємчивість.

Жаль і сором збирає дивитися, як наші інтелігентні, іспитовані дівчата сидять дома і нудьгують. Молоді, здорові, з великим засобом дрімучої енерґії, дрімають склавши руки. „Нема до чого взятися“ — кажуть. А тимчасом між нашим народом, на рідній землі, не десятки, а сотні наших дівчат можуть знайти працю на прожиток. У нас кожне підприємство може мати успіх, бо ми нарід у розвою, ми потребуємо ще всього.

Ідеалом наших молодих дівчат повинні стати молоді американки з повістей Льондона: сильні, енерґійні, підприємчиві та розважливі. Повинні як вони сміло братися до всяких бізнесів і навіть ініціятиву подружа брати у свої руки.

А тимчасом у нас кожна з абітурієнток має лише одну мрію: учительська посада. А чи знають вони, чим є в дійсності залежна, вчительська професія? Як дорого треба платити здоровлям тіла й душі за учительську платню?

Приватна інструкторка, машиністка, касієрка — все це непевний, тяжкий, наймицький хліб. Платня їх така мізерна, що навіть на прожиток не вистане. А деж забезпека на старість де-ж ощадність на чорну годину? Коли панночка на такій приватній посаді не віддасться — а віддатися тепер щораз тяжче — і чоловік не запевнить їй дальшого істнування — то що з нею станеться? Де піде на старші літа, коли до служби вже не приймуть, бо молодші прийдуть на її місце. А емеритури не буде?

Найпоплатніші, найбільш незалежні і найдоцільніші для нас, з погляду народньої економії, є всякі підприємства.

Дотепер так бувало, що до якогось самостійного підприємства бралися споміж жіноцтва лише вбогі вдовиці, що мусіли не лише себе прогодувати, але й діти. Таким жінкам розвинути

дуже тяжко підприємство, бо їх час, їх думки, вся їх душа належить до дітей.

Інакше, коли до підприємства стає молода, незалежна жінка. Вона з нічого може силою своєї волі та енергії створити велике діло.

Правда, це річ у нас не чувана, щоби молода дівчина бралася до підприємства. Та час уже найвищий, щоби й в нас, як і в інших народів, молоді дівчата не лише самостійно на себе працювали, а й самостійно думали.

Для всякого рода підприємств є в нас нині широке поле. Вони могли би бути рентовні і не одній жінці дали би значне майно, якби були відповідно ведені. Добре було би, якби наші дівчата лучилися у спілки. Дві підприємчиві одиниці дали би собі певно раду. Якби так американські українки єдналися з нашими для якогось практичного діла, тоді було би ще краще. Виховані в практичній Америці, в атмосфері бізнесу, могли би вони з галицькими товаришками придумати неодну ділову спілку, що згодом допомогла би їм до повної матеріяльної незалежности.

*Володимира Жуковецька.*

# Есперанто тріюмфує.

**Перед XXIII. Міжнароднім Конґресом Есперантистів.**

В днях від 1. до 8. серпня ц. р. відбудеться у Кракові черговий XXIII. Міжнародній Конґрес Есперантистів. Коли згадуємо про це, то не тільки тому, щоби помістити в пресі цікаву вістку, яку звичайно кожний з нас любить переглядати для розривки. Є це справа першорядної ваги на цілій земній кулі, не кажучи вже про нашу націю, якій незавидна доля призначила з тяжким трудом здобувати і творити своє державне життя і право горожанства між культурними народами взагалі. І тому ця справа заслуговує на увагу нашого ширшого загалу.

Що міжнародня мова есперанто є одним з найважніших чинників культурного життя й цивілізації світу, про це дуже добре знають усі культурні народи, які вже майже півстоліття уживають тої мови у взаїмних звязках. Зрозуміли це вже почасти й українці, бо і між нами є вже досить численні гу[illegible] прихильників і знавців есперанта. Ще пе[illegible] війною основано товариства для пропаганди міжнародньої мови у Львові, Коломиї та видавано цілих три роки журнал **„Ukraina Stelo"**, який знаменито сповняв свою місію.

Та некорисні обставини, в яких приходиться нам жити, не дозволили нашим ідеалістам розвинути і поширити глибше ідеї есперантизму. Кажемо ідеї, а не мови, бо есперанто не є тільки мовою, але великою ідеєю збратання всіх народів.

Західно-европейська і взагалі світова культура й цивілізація переживає тепер велику, затяжну кризу. Криза та походить звідси, що ціла теперішня культура побудована на самім тільки матеріялізмі. Банкрутуючий тепер капіталістичний устрій, вибуялий індивідуалізм, жадоба зисків, національна, расова і релігійна ненависть, нетолеранція і сліпий шовінізм є саме плодом тої матеріялістичної культури, яка довела до европейської війни, а яка готова закінчитися ще більшими потрясеннями — якщо провідники народів не опамятаються вчас і не зійдуть з блудної дороги самого тільки матеріялізму.

Та на щастя численні вже тепер ідейні організації під ріжними назвами в ріжних краях ведуть систематичну працю в тім напрямі, щоби переконати розсварені народи, що метою нашого життя не є тільки доляр чи якийсь там інший золотий божок, бо люди мають, чи радше повинні мати інше завдання, а саме те, яке є джерелом кожної релігії: любов ближнього. Тільки на таких морально-етичних основах побудоване життя людини і співжиття всіх народів буде правдивим життям, гідним людини і народів світу.

Теперішня криза матеріяльна і моральна є також переконуючим аргументом, що народи кінець-кінців по довгій блуканині мусять прийти до повищих висновків — і відродяться духом.

**Есперанто не є власністю якоїсь одної нації, а служить як невтральна база до всяких міжнародніх духовних звязків. За такою невтральною основою до міжнароднього порозуміння тужили всі народи впродовж цілої історії людства.** По тисячних спробах ріжних учених і фільософів оголосив д-р Заменгоф в 1887 р. свій ґеніяльний твір „Есперанто", який знаменито служить усім народам як невтральний засіб до взаїмного порозуміння. Хоч есперанто появилося перед 44 роками як штучно уложена мова, то шляхом практичного приноровлення і загального вжитку в міжнародній літературі, науці, мистецтві і всіх ділянках духового життя — фактично стало живою міжнародньою мовою. Нема вже тепер ні одної міжнародньої установи державного чи приватного характеру, до якої есперанто не промостилоб собі дороги і не було успішно вживане. І так послугується тепер есперантом: Союз Народів, а особливо його секція—Міжнародне Бюро Праці в Женеві, приняли есперанто Міжнародня Телеграфічна Унія, Червоний Хрест, Торговельні Палати в кількох европейських державах, численні міжнародні фахові організації, як: Міжнародній Союз почтово-телегр. службовників, Всесвітній Союз Учителів; Всесвітній Союз Лікарів, Міжнародне Наукове Т-во; Союз Радіовий, Союз Скавтів, Торговельно-Промислова Унія і т. д.

Що-року відбуваються в ріжних центрах Европи й Америки величаві міжнародні конґреси, де зїзджаються делеґати всіх народів, щоби на міжнародній, невтральній основі зблизитися як рівний з рівним і відсвяткувати свято єдности й любови ближнього. Звичайно зїзджаються представники около 40 ріжних народів світу та порозуміваються як рівний з рівним без якихнебудь перекладчиків і посередників, як то звичайно буває на ріжноязичних конгресах, де не раз і добре посваряться задля того, чия мова має бути пануючою, себто старшою, а чия підрядною.

XXIII. Міжнарод. Конгрес Есперантистів відбудеться цього року в Кракові. Тож є нагода, щоби й від українців поїхало більше число осіб. Є це рідка нагода щоби ті, котрі сумніваються в доцільности есперанта, переконалися, що есперанто, поширене у нас — принеслоб [illegible] неоцінені користи; а знов українські есперантисти мають нагоду особисто познайомитися з численною ріжноязичною братією цілого світу та навязати дружні зносини.



Хто хоче взяти участь у Конгресі, мусить зголоситися під такою адресою: **„Loka Kongresa Komitato de Universala Kongreso Esperantista, Kraków, Lubicz 34. Telefono Nr. 1[illegible]"** Карта вступу коштує 44 золотих, для [illegible] до 15 літ половина. Булоб побажаним, щоби наші есперантисти, які поїдуть на Конгрес, повідомили про свою участь також „Товариство Українських Есперантистів **„Progreso"** в Коломиї, вул. Нова 4.

Назване Товариство розпочало тепер [illegible] підручника „Український ключ до есперанта" з граматичними поясненнями і словарцем, [illegible] буде коштувати всього 50 сотиків; книжка призначена до масового ширення. Значіння [illegible] книжочки велике, бо послужить нашим зацікавленим кругам, а по-друге засвідчить [illegible] появою про наше національне життя між [illegible] ми народами. Бо треба нам знати, що [illegible] ключ видали вже майже всі знані й незнані народи. Не видали його ще тільки українці, [illegible] очевидно разило европейську опінію і тому [illegible] тральна Організація Есперантистів у [illegible] кілька разів домагалася, аби й українці [illegible] такий ключ. Кількох українських есперантистів [illegible]

**ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. ЛИПНЯ 1931.**

ЯР. МАНДЮКОВА. 4)

## В обіймах адрійської перли.

**Крамниці й цяцьки. — У купальні. — Фотограф і маляр.**

Чарівні віллі у цвітистих городах, повні одурливих пахощів.

По вулицях ідуть уже крикливі трамваї, за які лячно, бо на такому куснику землі він не має де добре розігнатися. Вони істнують здається для „прикраси".

У виставах крамниць славні венецькі шалі, ґобелінові вироби макат, подушок, мозаїка й скло.

Вистачить звільнити крок, а вже налітає юрба продавців, тай тиче тобі в руки всяке добро.

У каблук звиті акації звисають понад дорогу й пянять нудким запахом.

Ядуть якісь поляки й допитуються кожного: „Ґдзе ту ваше баґно" (баґно, по іт.: купіль (баньо). Італійці здвигають раменами, та ядуть далі, а вони лютяться: „Якто, щоб вони не розуміли нас! У Союзі Народів всі нас розуміють, а тут, пфі!".

Перед кольосальною ґалею купелевого заведення стоять самітно високі пальми у горіхових комірцях, з ґрацією розкидуючи гнучке, зелене листя. У підніжжя килими ріжнокольорних квіток, у промі брилянтових крапель водограїв.

На цьому розкішному тлі чорномазий, італійський хлопець з мушлями. Довкола пальми й на мармурових, лискучих сходах розложив він своїх сушених раків, морські звізди й мушлі.

Візьмеш мушлю, притулиш до уха й чуєш музику моря, чуєш як нашіптує вона тобі казку про підводного царя, про його чарівні дочки, та їх кришталеві хороми, про поганих рибалок, що заворушують спокій моря й брудними руками профанують святощі моря.

У ґалі заведення, розкинено тисячі венецьких хусток. Ніжні краски квіток, зложені зручно у китиці на чорному шовку, додолу тягнуться півметрові торочки у відтінях червоної троянди. То знову перетикані золотою ниткою, мерехтять наче вимріяні узори й холодні місячні відбитки рухливого морського плеса.

Усе тут прекрасне й наші жінки стоять наче заворожені, кожна з них хотілаб мати таку памятку, так казочні ціни відстрашують.

— Чого тут дурно стояти, ходіть краще купатися!

Купуємо білети по чотири ліри та йдемо між сотні будок, що стоять наче вулиї у пасіці. Довго блукаємо поміж квітниками, нарешті питаємо робітника, що рівняє стежки:

— Де тут випозичальня одягів купелевих?

Пальцем вказує нам деревляний стилевий будиночок.

Дають нам одяги, але вони такі немилосерно широкі й мають такі дивні паси, що нам стає прикро.

— Як це одягнути? — сердиться моя товаришка, — хіба всі повтікають від нас!

— Ніхто на вас і так не подивиться, не бійтеся, — кажу, поглянувши спід лоба на корпулентну стать моєї Венери.

Підперізую шнурком вязничу уніформу, прибираю її трохи в складки і виглядає сяк-так.

Перебігаємо велику піскову площу, й ховаємося у морських хвилях.

До нас прибігають одиниці з поганої частини людського роду й ми починаємо плавати на перегони.

— Тільки бійтеся Бога, не плавайте поза шнурі перегороди, бо там рекіни зїдять вас, — остерігає судля.

Ми бовтаємося наче діти, кидаємо пригоршами воду, яка солею залазить в очі й витискає сльозу.

Але море тут на диво спокійне, хвилі лагідно, наче ласкаючи не має такого [illegible] розгону, як нпр. у середземному або півн[illegible] морі.

— Зробіть приємну міну, — кричить [illegible] га, наш світливець, який уже десь прил[illegible] ві своїм апаратом.

— Чуєте, кажу, — зробім яке [illegible] тло, а то половить він нас на плиту отак[illegible] сором, на ганьбу!

— Скоро ходім, ось тут човен, натяга[illegible] тункові пояси.

Ми прибираємося в імпровізовані [illegible] притулюємося до човна й творимо фан[illegible] групу, на тлі зеленкуватих хвиль.

Світливець вдоволено гладить козяч[illegible] ку, бере апарат під паху та йде шукати [illegible] жертв.

— Ви бачите, — кажуть мені, — там [illegible] резі, наш артист вже щось смарує.

— Ходім побачимо!

Тихенько, наче кітки йдемо по мякеньк[illegible] пісочку й нараз:

— Аа!, аа! чудесно!

Артист здрігається, скринька із фа[illegible] підскакує й скочується на пісок. На пал[illegible] совуються краски й творять невиразну м[illegible]

Ми завмираємо зі страху.

— Ви настрашилися? — питаю його [illegible] але щоб направити ситуацію, додаю:

— Аах! Який-же це чудовий рибалк[illegible] вен уже рухається, вже, вже здається, [illegible] ґадити, чудесно! Це дивно, як ви так [illegible] схопили?

— От сів і намалював.

— Отся картина неодного захопить.

— Ет, зневажливо махнув рукою, [illegible] на чужині, але в нас? Хто розуміється [illegible] стецтві?

Раптом ми поглянули на себе й розсм[illegible] Добре, що артист не дивиться на нас, [illegible]

(Продовження [illegible])

† **о. ІВАН КАРАНОВИЧ**

парох Стоянова, помер дня 10-го липня ц. р. у 75 році життя, а в 49-тім році священства. Похорони відбулися в Стоянові, дня 15-го п. м.

В Й. П

зложили вже половину коштів друку, та бракує ще около 500 золотих. Тому просимо тих громадян, що спочувають цій справі, надсилати добровільні датки на пресовий фонд для Т-ва „Progreso“ в Коломиї, вул. Нова 4 (на руки проф. Кузьми).

На основі затверджених статутів приймає Т-во членів зі всіх українських земель під Польщею. Вписове 1 зол., річна вкладка 2 зол. Всякі інформації у справі есперанта подає Т-во після надіслання почтової марки за 25 сот. Як тільки призбирається відповідний фонд, Т-во видаватиме підручники зі словарцями і часопис.

Маємо надію, що українське громадянство зрозуміє значіння есперанта для нашої національної справи і відповідно піддержуватиме працю українських есперантистів, щоби й ми дочекалися такого успіху, як усі інші культурні народи.

Лесь Денисюк.

## Ще один москаль — православним епископом.

Останній бюлетин варшавських „Вядомосці українських“ з 13. ц. м. приносить просто неімовірну вістку про недалеке висвячення нового православного епископа. Ось буквально цей комунікат;

Висвячення на епископа о. архімандрита Сави (Совєтова), ректора інтернату студентів православної теольоґії у Варшаві, є вже рішеною справою. Святочна консекрація буде переведена 22. ц. м. у метрополітальному соборі у Варшаві на Празі митрополитом Дениcом в асисті всіх епархіяльних епископів. Новий епископ — росіянин, б. офіцир російської армії, має теольоґічну освіту. Кілька літ тому приїхав до Польщі, як еміґрант, відки усунено його, але два роки тому вернув назад і дістав польське громадянство“.

До повищої замітки додамо, що про п. Совєтова писалося уже свого часу у звязку з українофобськими відносинами на т. зв. теольоґічному студіюмі при варшавському університеті.

Таким робом весь крик про „зміну курсу“ варшавської митрополії, якого першим кроком мало бути висвячення епископом для Волині якогось свідомого українця, скінчився вибором особи б. московського „білоґвардейського“ офіцира.

**Ширіть наш часопис!**

## Нові українські кооперативи.

До Ревізійного Союзу Українських Кооператив прийнято 29. червня ц. р. в члени такі кооперативи:

1) Госп. спож. Кооп. „Любов“ кооп. з обм. пор. Гниловоди (пов. Підгайці), 2) Кооп. Стов. Спож. „Хлопська Єдність“ Ситно (пов. Замістя), 3) Госп. С-ка „Єдність“ кооп. з обм. відп. Пересоловичі пов. Грубешів, 4) Госп. спож. С-ка „Промінь“ кооп. з обм. відп. Добромириці (пов. Грубешів), 5) „Витревалість“ хліб. для заг. зак. і збуту кооп. з обм. відп. Кличковичі пов. Ковель, 6) „Зоря“ хліб. для заг. зак. і збуту кооп. з обм. відп. Луківка пов. Ковель, 7) „Стохід“ кооп. з обм. відп. Пісочно (пов. Ковель), 8) Госп. спож. кооп. „Наша Будучність“ кооп. з обм. відп. Бранів пов. Рівне, 9( Тудоровське Ощадно-Кред. Т-во „Наша Доля“ з необм. пор. Тудорів (пов. Рівне). 10) „Ощадність“ кред. кооп. з необм. пор. Ковалівка (пов. Коломия), „Районова Молочарня“ кооп. з обм. відп. Волщів (пов. Жидачів), „Єдність“ кооп, молоч. з обм. пор. Сурохів (пов. Ярослав).

# ОСТАННІ ВІСТИ

### ГЕНДЕРСОН У ПАРИЖІ.

В середу 15. липня ц. р. виїхав англ. мін. закорд. справ Гендерсон до Парижа, щоб посередничати між Францією та Німеччиною. Перед від'їздом заявив, що суттєвою причиною поїздки його і премієра Мекдональда до Берліна є започаткувати приязні відносини не лише між народами Европи, але в першу чергу між Францією і Німеччиною. До Парижа їде знову тому, щоби обговорити теперішнє положення з державними мужами Франції та побачити кольоніяльну виставу. Бюро Райтера повідомляє, що Гендерсон виїхав сам до Парижа а Мекдональд прямо з Льондону поїде літаком до Берліна в четвер 16. липня ц. р. Там зустрінеться вже з Гендерсоном.

### ПРЕЗ. ГІНДЕНБУРҐ ПЕРЕРВАВ ВІДПУСТКУ І ВЕРНУВ ДО БЕРЛІНА.

З Берліна повідомляють, що канцлер Брінінґ цілий день у вівторок 14. липня ц. р. інформував телефонічно президента Гінденбурґа, який перебував на відпустці у Сх. Прусах, про хід подій. Мабуть не осягнув порозуміння у важних справах, бо през. Гінденбурґ перервав уже відпустку і негайно виїхав до Берліна. У вівторок пополудні мала запасти децизія в справі поїздки канцлера Брінінґа до Парижа. Також устійнено би речинець, коли виїде канцлер, чи в вівторок чи в середу.

### ФРАНЦІЯ НЕ ЗМІНИЛА СВОГО СТАНОВИЩА.

Політичні круги Франції заховуються далі дуже холодно по останніх подіях у Німеччині. Французька преса не бере собі дуже до серця останніх подій в Німеччині нібито тому, що Німеччина роздуває своє катастрофальне положення до величезних розмірів, щоб натягнути союзників. Другою причиною є впертість Німеччини, яка не хоче піти на ніякі нові політичні уступки Франції ані не хоче змінити нічого у своїй фінансовій політиці. Французькі політичні круги заявляють, що Франція не змінить свого становища навіть якби Німецький Державний Банк збанкротував тому, що Франція і так цього року не дістане ані сотика від Німеччини. Крах німецьких банків не заважить тягарем на французьких банках, зате англійські і американські відчують банкроцтво нім. банків поважно. Англійські й американські банки заанґажовані в Німеччині і тому Німеччина може робити політичну пресію на Англію та Америку.



### Д-Р ЛЮТЕР ВЕРНУВ ДО БЕРЛІНА.

През. Нім. Держ. Банку д-р Лютер вернув у вівторок 14. липня ц. р. пополудні літаком з Базель до Берліна і негайно зложив візиту канцлерові Брінінґові.

Бюро Конті інформує, що в середу 15. липня ц. р. відбудуться знову наради німецького уряду з участю чільних представників німецького господарства і банків. Уряд виготовлює програму та призадумується над дальшими потягненнями, щоб опанувати крах.

Д-р Лютер по засіданні Ради Банку Міжнародніх Розрахунків у Базель відмовив взагалі інформації про положення в Німеччині німецьким і закордонним журналістам. Тому догадуються, що положення в Німеччині катастрофальне. Рада Банку Міжнародніх Розрахунків оголосила по розглянені меморіялу д-ра Лютера у вівторок 14. липня ц. р. комунікат, у якому зазначує, що положення німецьких фінансів і цілого господарства є вдоволяюче. Тому Рада уповажнює президента Банку Міжнародніх Розрахунків порозумітися з іншими банками, які недавно уділили редисконтового кредиту Нім. Держ. Банкові, щоб відновили цей кредит.

—o—

## Біржа.

**Гроші.**

Американський долар 9·05·00—9·00·00, канадійський долар 8·89·00—8·89·50, чеська корона 0·26·33—0·26·66 австрійський шілінґ 1·25·00—1·25·50, румун. лей 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·34·80—0·35·00, швайцарський франк 1·71·90—1·72·10, фунт штерлінґів 43·40·00—43·60·00, радянський червінець 0·01—0·00, німецька марка 2·11·84—2·11·95.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. ЛИПНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

**З ПРОБЛЕМ ЛІТЕРАТУРИ.**

## Вплив суспільних ідей.

Наша література є не від нині під переможним впливом суспільних ідей. Вона зросла як суспільний протест, тому, що наша національна боротьба була нероздільно звязана з соціяльною боротьбою і в цьому напрямку розвивається вона ще до нині. Одні можуть добачати в цьому її силу, другі знесилення — це питання можна залишити до вирішення кожному згідно з його поглядами на мету літератури.

Дискусія про завдання літератури стає в нас майже автоматично наскрізь політичною дискусією, тому, що більшість розвязала всі проблеми творчости при помочі свого політичного „вірую“ сильнішою як докази й факти.

Остання війна й революція не тільки не причинились у нас до розяснення історичних явищ і критеріїв вартости людських діл і ідей, але переплутала їх у чудернацьку саламаху. Найбільше характеристичним прикладом цього є факт, що відомі суспільні й політичні діячі перейшли еволюцію від червоного до білого і від білого до червоного, проповідуючи нині ідеї, які є повним запереченням їхнього довголітнього досвіду.

Саме ті новонавернені, здебільша чисто політичні діячі, без ніяких взаємин із літературою, почувають себе в спромозі опікуватися її долею і визначувати рецепти на її майбутній розвиток тільки на тій підставі, що самі відкрили новий єдиний шлях спасення батьківщини, а часто й людства. Вони заслухані як тогури у власні слова, перемелюють ту саму думку на тисячні лади і вірять, що захоплені власним палом, мають досить огню, щоби запалити ним маси.

Спільною рисою всіх напрямків нашої нинішньої літературної критики з критикою дотеперішньою, переможеною самим часом, є 1. те, що вона звертається до маси і проповідує до неї; 2. те, що вона публіцистична; 3. те, що вона чхає на всякі признані величини всесвітньої літератури; 4. те, що вона догматична.

Наша критика, коли раз відкрила правду, що літературний твір є вислідом суспільного середовища, зупинилась на висновку, що його вартість треба оцінювати в першій мірі із цього становища. Одні впевняють, що він перш за все продукт національности, другі що — суспільної кляси; одні домагаються, щоби письменник давав у своїм творі якнайсильніші зразки національного ідеалу, другі соціяльного. Ці два протилежні напрямки критики, що мають найсильніший вплив на наш загал і на наших письменників є природним продовжуванням дотеперішніх студій над нашою літературою.

Література, що змальовує народній побут і заступає пропаганду національної свідомости переплуталася зі суспільною діяльністю.

Вся наша література зросла на службі суспільних ідей; вона служила їм і часто заступала політичну діяльність. Критики, що почали перевірювати свої погляди на мистецтво та на його завдання виключно на картині розвитку нашої літератури не мали великого матеріялу до перевірки. Вони брали собі приклад з ріжних письменників і починали їх наслідувати: ставали суспільними й національними провідниками та проповідниками.

У відповіді на замітку, що література не має тих самих завдань, що суспільна чи політична діяльність, можна в нас почути такий аргумент: „а чи найвищим завданням нації не є повести її до національного чи міжнародного ідеалу і чи для цього ідеалу не можна й не треба жертвувати навіть літературою?“

Наслідком таких поглядів є те, що в нас література має вдесятеро слабший вплив на суспільність, ніж у тих народів, де письменники не почувають себе в силі виступати в ролі, до якої вони не є підготовлені. Бо вказувати шлях нації і то єдиний правдивий не завсіди може навіть соціольоґ або історик, що довгими роками передумав ріжні причини розвитку та занепаду народів.

Данте, Шекспір і Ґете були скромніші. З їхніх творів не можна добути такого ясного світогляду про близькі суспільно-національні ідеали, які мають наші письменники й наші критики. Чи їхній нарід був у меншій скруті як наш? чи вони творили менше свідомо, як наші поети? Ні; вони інакше глядили на завдання творчости.

„Та чи вони не могли помилятись?!“

## Боротьба зі суспільним лихом.

Рада суспільної опіки у Варшаві виготовила новий проєкт закону про боротьбу з проституцією. Цей проєкт зносить видавання спеціяльних документів (книжочок) і санітарно-обичаєві комісії. Зате створює сприятливі умовини праці для молодих жінок, уладжує нічлігові доми, дешеві кухні, захисти, поради по двірцях і містах, бюра посередництва праці і т. п. Накладає також великі кари на тих, що намовляють до проституції або тягнуть з неї зиски, а малі грішниці дають до примусової праці, окремих заведень і т. п.

Взагалі новий закон зриває з дотеперішніми поліційно-санітарними практиками і більше хоче запобігати перед лихом та опікуватися.

## Шкільні справи.

### Українські ґімназії і семинарії з правом прилюдности.

Урядовий Денник Міністерства Освіти ч. 7. з 4. липня 1931 подає, що такі українські приватні ґімназії і семинарії одержали на 1931/32 права прилюдности:

Ґ і м н а з і ї. Повні права — дівоча ґімназія Інституту для дівчат у Перемишлі; неповні права: дівоча ґімназія СС. Василіянок у Львові, дівоча ґімназія „Рідної Школи" в Тернополі, коедукаційна ґімназія „Рідної Школи" в Золочеві і коедукаційні українські приватні ґімназії в Кремянці, Луцьку і Рівнім (Волинь).

С е м и н а р і ї. Неповні права — дівочі семинарії СС. Василіянок у Дрогобичі, Львові, Станиславові і Яворові; дівочі семинарії „Рідної Школи" в Самборі і Стрию.

### Нова українська гуманістична ґімназія.

Кружок „Рідної Школи" в Тернополі на основі дозволу Кураторії Л. Ш. О. отвирає з початком шкільного року 1931/32 І. клясу коедукаційної ґімназії типу гуманістичного. Гуманістичний тип ґімназії, дуже поширений в Польщі і за границею, найбільше відповідає теперішнім вимогам життя. Абсольвенти гуманістичних ґімназій мають вступ на всі факультети вищих шкіл. Досі не було у нас ані одної приватної гуманістичної ґімназії для хлопців. Громадянство Поділля повинно звернути увагу на цю нову нашу ґімназію і по вакаціях зголосити в ній численно свої діти до вступного іспиту.

---

Для перевірки помилок в якійнебудь царині людської праці найкраще звернутись до фактів. Є в історії всесвітньої творчости один незаперечний факт: твори письменника залишались надбанням нації й загальної культури не тому, що цей письменник кидав свому народові палкі гасла або проповідував якісь суспільні ідеали. Навпаки: найбільші з творців залишились досі великими незалежно від того, що кидали такі гасла й ідеали. Покоління й народи живуть й захоплюються творами, з яких світоглядом не чекаї погодитись ніколи. Суспільні, а навіть фільософічні ідеї творців blіднуть майже одночасно з приходом нового покоління. А чим є вони для інших народів, яких історія йшла іншими шляхами? Часто незрозумілою чудасією, иноли образою найсвятіших пересвідчень другого народу.

Яку ідею висловлює „Іліяда", „Антигона", „Божеська комедія", „Гамлет", „Дон Кіхот"? Неодну із них важко зясувати; іншу краще незясовувати така видається банальна. Чимже-ж живуть досі ці книжки? чому ми вертаємось до них як до джерел, при яких можна відсвіжити наші нинішні ідеї?

Уява письменників уміла створити в слові світ, що обновлюється при нашім зусиллі, коли хочемо його зрозуміти.

*

У вчорашнім фейлетоні трапилась така друк. помилка: 4 шпальта 15-ий рядок згори: замість „педагогікою" має бути „педагогією".

—o—

## Резолюції Загальних Зборів „Центросоюзу" з дня 11. ц. м.

I. Зїзд представників кооперативних Союзів стверджує, що віддовження ПСК. може бути переведене через відповідне піднесення майна кожного Союзу. Це власне оборотове майно повинно рівнятися вартості нерухомостей та рухомостей і бодай половині вартости товарового запасу.

II. Зїзд кооперативних Союзів, здаючи собі справу зі шкідливости продажі на кредит доручає управі „Центросоюзу" перестерігати при уділюванні кредитів що найкраще норму 1:5, себто висота кредиту уділеного членові „Центросоюзу" не може перевишати пятикратности уділу, вплаченого до „Центросоюзу".

Зновуж кооперативні Союзи повинні в акредитуванні своїх членів придержуватися норми 1:05 при товарах з магазину, а при товарах з посередництва не вище як 1:5.

Вказані норми вважається тільки переходовими ,бо зїзд уважає за конечне перейти до продажі споживчих артикулів виключно за готівку.

III. З огляду на малу купчу силу села переведуть Союзи акцію товарового обміну та скупу сільсько-господарських продуктів, а також займуться енерґічно їх перерібкою і сортуванням.

IV. Щоби прискорити перехід „Центросоюзу" на торговельну аґентуру, треба в короткому часі перевести фузію організаційно і матеріяльно слабих Союзів і створити районові, організаційно і торгов. самовистарчальні Союзи. Так само треба поступити і з кооперативами І. ступіня. Всетаки треба такі фузії переводити по докладнім розгляді району і в порозумінні з РСУК. і „Центросоюзом".

V. Кооперативні Союзи беруть на себе обовязок перевести пропаганду, щоби всі їхні члени стали членами „Центробанку", та щоби кооперативи всіх видів переслали по Загальних Зборах 1 проц. чистого зиску на фонд негайної допомоги кооперативам.

VI. Осуджуючи категорично творення капіталістичних синдикатів і картелів, як чинника ділаючого на шкоду консумента і дрібного продуцента, зїзд висказується рішуче проти їх повстання і жадає відповідного трактування сільсько-господарської кооперації, бо тільки вона зможе оборонити село перед господарською руїною.

Окрім передискутування наведених резолюцій ті ПСК., які мають запротестовані в досі не викуплені векслі в ЦС., мусять застановитися над їх сплатою, яка мусить наступити почавши від 15. жовтня 1931. в рівних трохмісячних ратах. Остання рата має мати речинець сплати ... жовтня 1932.

VII. Дирекція ЦС. і РСУК. відбуде спільно у найближчому часі конференції з Надзірними Радами і Дирекціями ПСК., щоби з ними усталити спосіб і речинці сплати довгу в ЦС. за викуп векслів.

VIII. Загальні Збори стверджують, що ... дуже важна і потрібна співпраця всіх видів ... української кооперації, особливо в надбудові, чимраз більше поширюється. Завдяки цій співпраці Зах. Українська Кооперація щасливо перебула час минулої осени. Однак, щоби ... співпрацю ще більше поширити, „Центросоюз" і його підбудова взивають РСУК., щоби ... то ... плян такої співпраці, яка уможливить госп... рне орудування фондами і дала ... ність побороти дотеперішню розборгуваність, яка спинює правильний розвиток нашої організації.

—o—

## Міліярдовий дефіцит Німеччини.

На основі звіту німецького міністерства фінансів бюджетові впливи в травні ц. р. дали 608.2 міліонів марок, а видатки 729.7 міліонів, наслідком чого повстав дефіцит у висоті 121.5 міл. мк. Загальний бюджетовий дефіцит обчисляють на 1,008 міліонів. У надзвичайному бюджеті дефіцит дає 267.7 міл. мк. Загальний стан задовження німецької республики осягнув з кінцем травня ц. р. суму 1.86 міліярда мк.

## Безробіття умових робітників.

На основі урядової статистики число безробітних фізичних робітників маліє, зате зростає безробіття серед умових робітників. Зріст безробіття серед умових робітників представлявся в поодиноких тижнях так: в дні 4. квітня ц. р. число безробітних умових робітників досягло 25.575 осіб, 2. травня 26.829, в дні 30. травня 27.344, 6. червня 27.794, 13. червня 27.921, 20. червня 28.038 осіб.

Заповіджені редукції державних урядовців побільшать ще більше число умових безробітних.

**При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.**

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

## НОВИНКИ



— **Вп. Передплатникам Української Заг. Енциклопедії** до ласкавого відома: Ізза вакаційного відпочинку Ред. Колеґії УЗЕ XII. випуск (2 зшт. II. тому) УЗЕ вийде в місяці серпні ц. р. — **Редакція УЗЕ.**

— **Автомобілевий рейд артисток і артистів театру „Кві про Кво".** В четвер 15. липня ц. р. відбудеться автомобілевий рейд артисток і артистів театру Кві про Кво трасою зі Львова — до Трускавця — і назад до Львова. Зі Львова виїзджають артистки і артистки на 8 самоходах, в четвер в 9. год. рано з Марійської площі. Самоходами кермують лише артистки й артисти. До Львова вертають в 6. год. пополудні. Вечором у Великому Театрі роздідять побідникам нагороди.

— **Розвязують „Соколів"?** Тернопільський воєвідський денник ч. 8. оголосив розвязання сокільських гнізд в оцих селах: Коцюбинці, Козівка, Івачів Горішний, Ходачків Малий, Гр... вець, Кабарівці, Махнівці, Торгів, Хмільно і ... резовиця Велика і Надорожнів.

— **Вп. посла д-ра Степана Біляка,** адв... в Городку, просимо цею дорогою подати ... адресу або до редакції „Діла" або до На... ньої Канцелярії (вул. Косцюшка ч. 1 а).

— **Промоція.** П. Іван Константин Гладк... осягнув 2. ц. м. на львівському університеті ... пень доктора історії політичної економії.

— **Новий український часопис.** Під заголовком „Змагання" появився 14. липня ц. р. ... їнський безпартійний ілюстрований час... двотижневик у Сокалі (вул. Кольонія ч .14) ... вий часопис обіцяє обслуговувати потреб... шого населення в Сокальщині, Белзщині ... сідній Волині. Перше число зредаговане ... цікаво, особливо богатий відділ дописів ... віту. Передплата до кінця 1931 року 2... поодиноке число 25 сот.

— **Вийшов на волю.** З слідчої вязниці ... ґідках у Львові випущено 13. ц. м. на віль... пу за кавцією 2.000 зол. Володира Андр... арештованого під замітом укривання підо... особи.

— **Що це за порядок?** На трафіці Фу... при вул. Пілсудського в Дрогобичі є ... скринька, з якої випадають листи на ... Щастя, що деякі люди про це знають і ... сять свої листи зі землі замість з почт... скриньці нема ніякої перестороги, що ... до вжиття.

— **Закриття книгарні „Книжка".** На до... ня судової влади поліція закрила й опеч... 13. ц. м. українське видавництво „Книжка", ... містилося при вул. Кохановського ч. 5.

— **Обікрали магістрат.** До каси магістр... Жидачеві вломилися в ночі злодії і вкрали ... 2000 зол. Кажуть, що крадежі допустилися ... гани.

— **Підвишка мита на нафтові продукти** ... найближчому часі має вийти розпорядок ... підвищить митні оплати на нафтову роп... фіну, свічки і деякі хемічні вироби. Під... мита має обмежити зростаючий довіз, що ... нає загрожувати краєвій продукції. Під... митних оплат на свічки і кноти до дня ... кана підвишкою митної охорони для ... нафти і земних оліїв.

— **Дика молодь.** Парібки зі Стрільча, ... роденка, були все на воєнній стопі з па... зі сусіднього села Городниці. Минулого ... прийшло між ними до кривавої бійки ... двацять парібчаків зі Стрільча напало ... городницьких ворогів і пустили в рух ... оковані залізом. Два з них, Омелян М... і Дмитро Гах наслідком побоїв умирають ... у шпиталі, а шістьох є лекше ранених ... лось також одній жінці, 22-літній Анн... і гімназистові Тад. Савицькому, що пр...

на вакації. Деінде сільська молодь організується по читальнях, Соколах або Лугах, а в Городенщині наслідує диких індіян.

— **В лісах** під Жирардовом прийшло до кріваво! сутички між населенням і лісовою владою. Двацять кількох людей пішло зі сокирами до ліса і почали рубати дрова. Прибігли гаєві і пробували зігнати людей. У відповідь почали падали стріли. Гаєві розпочали також пальбу і почався правильний збройний бій. Обі сторони острілювали себе довший час зпоза дерев. Пять осіб упало тяжко ранених, а дві, легко поранені, втікли. Поліція веде слідство.

— **Сумний конець авантюрника.** На фестині читальні „Просвіти" в Замарстинові під Львовом бавився минулої неділі відомий авантюрник Владислав Чорний. В ночі він пішов до Гелоска Великого і тут розпочав авантюру в хаті Михайла Кубачинського, пробуючи зарізати його бритвою. Нападений Кубачинський хопив кріс і застрілив Чорного на місці. Вбивника арештовано.

— **Загадочна крадіж.** Слідство в справі крадіжі 92 тисяч чи властиво 142 тисяч зол. на головному двірці у Львові все ще не викрило справдішніх винуватців, хоч арештовано кілька осіб. Певна є тільки участь у крадежі Роека, що застрілився в часі першого переслухання. Арештованого на основі його зізнань касієра Тельча випустили на волю, хоч він все ще не вміє пояснити, звідки прийшов у короткому часі до великого маєтку. У вязниці держать тільки урядовця Владику.

— **Пожежі. В Ульгівку,** пов. Рава Руська, згоріло 10. ц. м. 40 господарських загород. Ритункова акція, в якій брали участь всі дооколичні огневі сторожі, була утруднена при недостачі води і сильному вітрі. Шкоду обчисляють на 100 тисяч зол. — В Гнійницях, пов. Яворів, згоріло 20 господарських загород. У вогні згоріла 52-літна хора Марія Пазьо. — В Бережниці, пов. Самбір, ударив грім у хату Юліяна Бережницького і спалив її до тла. — В Ботелці, пов. Ст. Самбір, згоріли 11. ц. м. дві хати, а в одній спалився 10-літний хлопець.

— **Бандитизм.** В Яблонові, пов. Коломия, невідомі людці напали на дорозі на Івана Ключковського і вбили його колами. Арештовано трьох парібків, що жили з ним у незгоді.

— **Смерть підчас купелі.** В ріці Бистриці коло Єзуполя утонув Олекса Олищук, учень української ремісничої школи в Станиславові.

— **Геть з кошмами!** Екзекутивний комітет польської людової партії рішив разом з парляментарним клюбом візвати селянство, щоби з огляду на важке господарське положення перестати курити і пити алькогольні напої згідно з постановами протиалькогольного закону. Всі громадські уряди мають перевести плебісцит за усуненням коршем із сіл.

— **Югославянського консуля в Берліні,** д-раБоркгавзена найдено в мешканні без життя, з постріленою раною. Поліція старається викрити, чи консуля вбито, чи може сам відобрав собі життя.

— **100 тисяч обідів денно.** У фабриці Червоний Путиловець будують велику робітничу кухню, що буде видавати денно 100 тисяч обідів і кільканацять тисяч інших страв.

— **Чеська наукова прогулька** приїздить до Львова. Опісля виїде до Румунії.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому (155) числі „Діла" зайшло кілька помилок, які отсим справляємо: У статті **„Що таке „Союз русских меншостевих організацій"?,** у відступі, в якому подано склад ради „СРМО", треба справити так: „С. М. Кельніч (**ред. „Русспресса"**) — секретар". У статті **„Шкільництво тернопільського воєвідства",** останнє речення третього уступу має звучати так: „Та вже в професійних школах ремесла й торговлі відношення стає знову нерівне: **170 українців, 171 жидів і 413 поляків".** Підзаголовок у спортовій рубриці повинен виглядати так: **„Ситківкові** (не ситкові) змагання в Черчі".



## Дописи.

ПОМОРЯНИ. *(Дещо з нашого життя.)* Безпосередньо по війні, коли затих останній гарматній стріл, праця на освітньо-культурному полі в місточку Поморянах ішла скорим темпом і так тягнулося аж до осінніх подій м. р. В 1923 р. урухомлено чит. „Просвіти", при котрій істнував дуже активний амат. гурток, що давав часто вистави, вечерниці й фестини, а дохід з цих імпрез ішов на будову „Нар. Дому". Завдяки підмозі наших ідейних і працьовитих еміґрантів в Америці приступлено до будови. В акції брав участь о. Кучкуда, парох Вібщан, що вложив у будову частину своїх грошей і занляв потім майже цілий ще невикінчений дім, лишаючи нам до розпорядимости малу кімнатку. В невикінченій театр. салі давав амат гурток у часі літньої пори вистави, а коли і ця саля була занята на сіно та збіже, то амат. гурток був примушений давати

**† НЕСТОР МАРКІЯН БАНАХ**
**УСС. Старшина II. гарматнього полка У. Г. А. ем. учитель з Виленщини, помер 13-го липня ц. р. у 33. році життя.**
Жалібні похорони відбудуться дня 15-го липня ц. р. з передпохоронного дому при вул. Кохановського 94, в год. 5. пополудні на Личаківський цвинтар, на який запрошують Знайомих і Товаришів горем прибиті **Родичі, рідня і синок.**

вистави в польськім домі. Так було до 1928 р., коли то старша ґенерація інтеліґенції мусіла покинути Поморяни й заняти свої місця, де їй було призначено. До цих ідейних і діяльних людей належали: Д. Макогонський, тепер д-р мед., О. Квіт, Г. Кульматицький і М. Мулярчук, тепер усі священиками, та вкінці з Пліхова А. Мороз, артист українського театру й диригент, котрий був режисером цього рухливого амат. гуртка. Тепер ці люди працюють дальше на своїх становищах для українського народу, маючи ту заслугу, що вони перші по війні поклали в Поморянах підвалини під розвій освітньої справи, яку їх наслідники продовжують. В 1928 р. заложено за ініціятивою ідейного й рухливого В. Різника, абс. ґімн. і А. Жуковського, студ. мед., т-во „Луг", котре дуже гарно розвивалося, особливо при кінці свого істнування. Від цеї хвилі вся праця концентрується в цьому т-ві. „Луг" дає вистави, концерти, вечерниці й фестини, що неділі робить руханкові вправи, а вечорами сходиться до читальні, де слухає рефератів, викладів і читання часописів та книжок. Усім цим кермував В. Різник, котрий ц. р. виїхав до Америки. І здавалося, що як так дальше піде, то все буде гаразд. Та не треба було довго ждати, бо в місяці серпні м. р. староство в Зборові розвязало „Луг" за „пшекрочене статуту". Розвязання цього одинокого активного т-ва було причиною 8-місячного застою освітньої праці. Прийшли потім осінні події, в часі яких о. Кучкуда перенісся на інше помешкання, а на його місце до „Нар. Дому" спровадився польський учитель, загорілий шовініст. І отсе стало ще більшим лихом для Поморян, бо ми в цьому домі у своїй домівці є наражені на все найгірше. До цього долучилося вже небавком завішення чит. „Просвіти", знова за „пшекрочене статуту". — По 8-міс. примусовім відпочинку праця на освітньо-культурній ниві почалася у нас знову. Велика в цьому заслуга в першій мірі місцевого ідейного й дуже активного лікаря Василька Дичка, котрий замешкав у Поморянах від 1929 р. і щиро працює для загалу. Він найперше засновує при кінці 1929 р. філію „Т-ва Охорони Воєнних Могил", котре має за собою вже широку діяльність. А в цьому році на місце розвязаних товариств

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. ЛИПНЯ 1931.

ІНЖ. ЕВГЕН ХРАПЛИВИЙ. 5)

# По хліборобській Чехії.

**Бровар. – Спомин про Франца-Фердинанда. — Жест чеського промисловця.**

(Докінчення.)

При цім господарстві ведуться теж досвіди над працею робітників через важення їх перед і по праці. Роблені при нас поміри з сапанням виказали величезну затрату енерґії при праці проти вітру. Ця метода важення робітників є куди лекшою від віддихового способу себто міряння зужитого кисня, а до того для робітника неутяжлива.

У відділі коней держать тут оригінального Equus Pszewalski — себто прабатька наших коней. Цього року дочекалися лошатка, що є оком в голові цілого господарства.

Ферму плекання дробу веде українець п. Чорний. Це зразок цієї ділянки. Кури ріжних рас, зразкові курники, самочинні сідала (винахід п. Чорного), самочинні пійла та скрині до їди. Тут теж є інший дріб. Все ведене з великим знанням.

Далі переїзджаємо частинно горбковатою околицею. Здовж асфальтованих доріг хиляться ряди овочевих дерев і заїзджаємо до села Вельке Поповіце на посілости гр. Рінґгоферів. Тут другий по величині чеський бровар (перший це славетний Пільзен!), що має в одній Празі 260 своїх пиварень. Він улаждений згідно з найновішими вимогами техніки, де рука робітника кермує тільки машиною, а не дотикає до продукту. Коштуємо подане пиво і однозгідно приходимо до переконання про його надзвичайну якість.

Поруч є прегарно ведене господарство, де в стайні 300 коров зуживає відпадки бровару і доставляє знаменитий, уже безалькогольний напиток для дітвори. На штуку худоби дають тут 10 кг. сільосованої паші, 15 кг. молоту та інших лишків бровару, пів кг. грису та солому; пересічно молока 10—11 л. Але тутже держать ще около 60 штук т. зв. підкарпатської худоби з Підкарпатської України. Власник не може нахвалитися знаменитих прикмет цієї худоби: витревала, зїдає небагато, молока багато (15—16 л. в день, 3.8—4 проц. товщу), легко телиться, просто вибивається понад його берноганалцьку худобу. Запитаний, де її купив, каже, що в Ясіні у... жидів. От приклад, хто тягне користь зі скарбів української землі.

Ріжні гадки з цього приводу розходяться по гарній околиці, якою дальше їдемо. Починаються ліси, легкі серпентини, тут і там притулились села. Минаємо усе все і на відміну вїзджаємо в колишні двірські, тепер державні добра замку Конопішт. Це бувша власність австрійського наслідника престола князя Франца-Фердинанда. Того, що перший згинув разом з дружиною на порозі світової заверюхи в 1914 р. в Сараєві. Біжить рій споминів недавніх літ, яких уже багато людей не памятає. Але от ми перед замком. Витає нас повітовий староста та бурмістр міста Бенешова, на якого терені лежить замок. Входимо. Тут нічого не змінилося від хвилини, коли власник лишив його в 1914 р. Показують неоцінену збірку зброї всіх віків і народів, безліч ловецьких тріюмфів, велику збройовню — виключно для ловів. Покійний був в крови та кости ловець. Близько 8.000 оленів впало з його руки і їх роги свідчать тільки про цього небувалого ловця. Є я випхані медведі, забиті десь там „в Руску" — себто в наших любих Карпатах, є й тигри і льви, що їх положив на пісках Абісинії. Заглядають зі стін криві шаблюки, золоті стремена, куті сріблом стремена. Змінять і тут колись напис. Є великий відділ „Росія" — а збруя українська.

Але ось темна, сумом пронята каплиця, де архикнязь слухав востаннє з дружиною богослуження, а там кімната, де останнього дня приймав цісаря Вільгельма. Тут дві вази з далекого Кіявчав, що їх Вільгельм привіз у дарунку архикнязеві. Тут востаннє радили і розїхалися — один до Сараєва, а другий, щоби приготовити велику бурю.

У замку є ще оригінальна збірка св. Юріїв у статуях, образах, медаліонах. Є їх поверх 1.100. Це мала бути несподіванка для англійського короля Юрія, якого мав сюди запросити на лови. Може булиб інакше пішли дороги Европи, якби два королі поїхали разом на ці лови!

Біля замку парк; тут квітне 7.000 рож. У ставках золоті риби й водні лелії. Довкола обеліски з Єгипту й Італії й старезні дерева, що вельодно памятають з історії цього замку. Сьогодні вдержують його як історичну памятку, нікому нешкідливу; колись було це місце, на яке гляділи політики Европи з питанням: що зробити?

Але і зі споминами треба розстатися. Оглядаємо ще два добра під державною управою, одну сироварню і скорою їздою мчимо через ліси, поля й села в сторону Праги. Перед нами ще одна несподіванка.

Вїдимо в місцевість Збраслав біля Праги, в гостину до голови чеських промисловців Бертонь-Добеніна.

На його палаті напис: „Промисловець віддав батьківщині, що промисл знищив". Щож він віддав такого цінного? В 1920 р. збудовано тут церкву і монастир, а в церкві поховали перших Перемислідів, Вацлава II., Вацлава III. і Елисавету. Церкву і монастир знищили за часів гуситських воєн, потім віддали орденові Цестерціїв. Йосиф II. відібрав їм монастир і віддав на фабрику. Від 1850 р. була в монастирі фабрика цукру і перемінила його в руїну. Щойно Бертонь відновив монастир коштом 12 міл. ч. корон та відкрив у ньому небуденні старовинні мальовила, фрески й різьби. Відновив церкву і зробив з неї наче малий музей. Зібрав там чимало памяток і віддав їх своєму народові, не жалуючи на це гроша. Зразок пошани до власного народу і його минулого та пошанування памяток мистецтва.

Ще нас приймають у приватному мешканні власника цих небуденних памяток. Гурт людей з цілого світу, близькість правдивої, глибокої культури, подих Заходу...

Потім їдемо на Прагу а звідти простий шлях до краю. Чи вдасться у такому відмінному світі як наш, такому ріжному від чеського використати те, що ми бачили?

*Прага, в червені 1931.*

заложено за ініціятивою і стараннями д-ра В. Дичка Кружок „Рідної Школи", а вкінці й Філію „Просвіти". Всіми цими т-вами проводить д-р Дичок (як голова філії „Т-ва Воєнних Могил" і кружка „Рідної Школи" та як заст. голови філії „Просвіти"). Заходом філії „Т-ва Охорони Воєнних Могил" улаштовано на Великодні Свята „свято весни", яким започатковано по такій довгій нечинности працю по всіх т-вах. Дальше це т-во приготовляє вистави, а вкінці свято полеглих. Ще в 1930 р. філія „Т-ва Охорони Воєнних Могил" оправила і прикрасила дві стрілецькі могили, які негайно були збурені злочинними руками. Це викликало було велике обурення, чого доказом була величава маніфестація при великому здвизі народу та священиків з процесіями до цих могил, де віправлено панахиду, а запрошений о. прелат Куницький як посол виголосив відповідну до цеї події промову. В цьому вже році приверне́но ці могили знову до первісного порядку і в часі Зелених Свят була віправлена на них панахида при співучасті доооколичних громадян та духовенства. Коли ж по відправі панахиди о. сов. Ґайовський зачав проповідь словами св. письма, командант місц. постерунку негайно в „імению старости" заборонив йому проповідувати. І ця подія зробила на громадян своє враження. — В дні 7. червня ц. р. п. Нуся Гупалівна приготовила з малолітніми дітьми „Свято Матери", в котре вложила багато труду. На найближчий час підготовляє Кружок „Рідної Школи" виставу й фестин. Нарешті слід згадати і про комітет будови „Нар. Дому", котрого завданням є вибудувати новий „Народній Дім" при дуже значній підмові наших емігрантів-американців. Одначе вже другий рік плян дому незатверджений і справа стоїть на місці. Оттак представляється минуле й теперішне життя Поморян. Великою перешкодою в праці є дивний розпорядок старости в Зборові ще мабуть з минулої осени, котрий каже, що всякі зібрання товариств по 6. год. є заборонені. Наконець апелюємо до всіх тих інтеліґентів, які стоять здалека від праці в наших т-вах, щоби зрозуміли, що вже найвищий час взятися спільно до орання нар. ниви і змагати солідарно до нашої святої мети.

*Славенко.*

—о—

## ✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 26. червня 1931 р. помер у Любіню Великім бл. п. **Григорій Шмагала,** жертва минулорічної пацифікації. Похорони відбулися дня 28. червня ц. р. (в неділю) при великім здвизі місцевих і позамісцевих громадян в числі понад 6.000. Похорони провадило 7-ох священиків сусідніх парохій. В похоронах крім процесій церковних взяло участь 2 (дві) орхестри (з Мавкович і Керниці), які цілий час похоронного походу на переміну грали похоронні пісні, і співав хор з Любіня та Мавкович під управою п. Йос. Барана. Делеґації всіх місцевих культурно-освітньо-економічних установ несли вінці, прикрашені національними шарфами і написами.

Покійника попрощав від приятелів при виносі тлінних останків з дому о. Теодозій Цар, пар. Мавкович, у щиро-сердечній і патріотичній промові. Похоронний похід двигнувся вулиями села Любіня Великого в год. 6.30. В церк... виголосив прощальну промову о. Іван Фед...ський, місцевий парох. У промові він підніс ха...рактерність, національну свідомість та жертвен...ність покійника. Вказав на високу його ідей...ність і велику жертвенну працю у всіх культ...но-освітньо-економічних товариствах. Пок...ник від 1914 р. до 1920 р. брав участь у ...боях, а як хорунжий УГА перебув „чотиро... ник смерти". В 1923 р. пересидів 3 місяці на Бр...гідках, де набрався грудної недуги. Минуло...ні осінні події звалили його з ніг і прикув... до ліжка, з котрого вже не встав.

На цвинтарі від усіх повітових товари... яких членом був покійник, прощав його по... д-р Степан Біляк. Бл. п. Гринько Шмагала ...дився дня 10. лютого 1888 року в Любіні ...ликім, як селянська дитина. Скінчив 4-...сову народню школу. Однак ціле своє ж... працював над самоосвітою і став одним з ... свідоміших селян-господарів городецького ...віту. Не було ніякої ділянки на народній ..., на якій не працював би. До останньої ... свого життя не тратив надії на кращу май...ність свого народу. Нехай Рідна Земля б... йому пером!

## Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 14. ... 1931 р. масло експортове пріма 3·40 зол., масло ...ве пріма 3·30 зол., літра молока 22—24 сот., ... сметани 1·20 зол., копа яєць 4·40—4·50 зол.

Тенденція на яйця знижкова.

# ОГОЛОШЕННЯ

## Театри.

**Великий Міський Театр:**

Середа, 15. липня, година 8·— вечором Ревія: „До побачення". (Знижки важні).

Четвер, 16. липня, година 8·— вечором Ревія: „До побачення". (Знижки важні).

Пятниця, 17. липня, година 8·— вечором Ревія: „До побачення". (Знижки важні).

**Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):**

Середа, 15. липня, година 7·30 вечором „Королева передмістя", водевіль Крумовського. (Знижені ціни).

Четвер, 16. липня, година 7·30 вечором „Королева передмістя", водевіль Крумовського. (Знижені ціни).

**Малий Міський Театр:**

Нечинний.

## Кіна.

**АПОЛЬО:** Звукова фільма: „Син богів".

**КАСІНО:** Звукові фільми „Уста ніколи не цілованї" та Кен Мейнард.

**КОЛЬОСЕЙ:** „Роман над Ріо Ґранде" та „Біді індіяни".

**ЛЕВ:** Звукова фільма: „Світла і тіні материнства".

**МАРУСЕНЬКА:** Звукові фільми „Окови пристрасти" та „Гарольд жениться" (Гарольд Льойд).

**ОАЗА:** Звукова фільма: „Чотирьох чортів".

**ПАЛЯС:** Звукові фільми „Остання карнавалова ніч" та „Пісня мого серця".

**ПАН:** Звукові фільми „Залога смерти" (Л. Вольгайм) та Бастер Кітон.

**ПАСАЖ:** „Серце магараджі" та „Пімста за зневагу".

**ФАТАМОРҐАНА:** Нечинне.

**ХИМЕРА:** Звукова фільма: „Тройка" (Ольга Чехова).

**СТИЛЕВЕ:** З приводу реконструкції кіно нечинне.

**УПХА:** „Люди без назвиська" та „З вітром на перегони" (Г. Гібсон).



## Програма радіо.

**Середа, 15. липня 1931.**

**Відень** (516,4) 11·30 Грамофонові плити. 12·40—14·00 Легкий концерт квартету де ля Черда. 21·15 Легка музика (капеля Реміш). **Берно** (341,7) 14·30 Попул. концерт. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Берлін** (419) 16·30 Концерт орх. Баха. 17·30 Фортеп. музика. **Букарешт** (394,2) 18·00 Румунська музика. **Будапешт** (550,5) 12·00 Полудневий концерт. 19·15 Концерт. 20·00 Конц. будап. фільгармонії. **Мілянo** (500,8) 12·00—14·00 Музична всячина. 20·45 Оперетка „Россіні". **Рим** (441,2) 21·00 „Сила призначення", опера Верді. **Мінхен** (532,9) 21·30 Концерт солістів. **Гамбург** (372,2) 20·00 „Гарна Ґалятея", опера комічна Супе. **Льондон** (356,3) 22·35—24·00 Танкова музика з Кафе де Парі.

**Четвер, 16. липня 1931 р.**

**Братислава** (278,8) 12·30 Популярний концерт радіоорх. **Берлін** (419) 16·00 Концерт солістів. **Букарешт** (394,2) 18·00 Легка румунська музика. **Прага** (486,2) 19·05 Російські пісні. **Рига** (524,5) 19·10 Симфонічний концерт. **Будапешт** (550,5) 17·00 Угорські пісні. 18·30 Концерт міської орхестри. **Кенігсберг** (217,1) 20·30 Хоральний концерт. **Брно** (341,7) 21·00 Симфонічні танці. **Гамбург** (372,2) 20·45 „Доктор Кляус", комедія. **Бреславь** (325) 21·00 Камеральний концерт. **Мілянo** (500,8) 20·45 „Іріс", опера Масканія. **Відень** (516,4) 21·05 Гайден, квартет. **Харків** (937,5) 19·00 Симфонічний концерт. 20·30 Концерт. **Париж** (1724,1) 20·45 Концерт.

**ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.**

**Середа, 15. липня 1931.**

**Львів** (380,7) 11·58 Час з Варшави. 12·10 Концерт з грам. плит. 13·10 Метерольоґ. комун з Варшави. 14·50 Господарський комунікат. 15·10 Музика з грам. плит. 15·25 Реферат про технічні студії. 15·45 Льв. ком. парц. 16·00 Програма для дітей. 16·30 Музика з грам. плит. 16·45 Відчит з Варшави. 17·25 Музика з грам. плит. 17·35 Відчит і концерт з Варшави. 19·00 Всячина. 19·25 Музика з грам. плит. 19·40—20·15 Трансмісії з Варшави. 20·15 Камеральний концерт. В програму входять також українські пісні. 22·30—23·15 „Балеві недискреції", музичний репертуар. 23·15—24·00 Музика з Варшави.

**Четвер, 16. липня 1931 р.**

**Львів** (380,7) 11·58 Час з Варшави. 12·10 Концерт з грам. плит. 13·10 Метеор. комун. 14·50 Господ. комун. 15·10 Музика з грам. плит. 15·25 Відчит з Варшави. 16·00 Музика з грам. плит. 16·35—17·10 Трансмісії з Варшави. 17·35 Відчит з Кракова. 18·00 Концерт з Варшави. 19·00 Всячина. 19·20 Концерт віольонч. 19·50—22·25 Трансмісії з Варшави. 22·30 Концерт з Вильна. 23·00—24·00 Музика з Варшави.

## ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

**Кооп. Український Театр у Львові. Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.**

КОСІВ:

15/VII. „Меді".
16/VII. „Пацик".
17/VII. „Жінка, що вбила".
18/VII. „Життя Парижа".
19/VII. „Гетьман Дорошенко".

З Косова іде театр до Кут.

**Бурса ім. Івана Франка в Яворові** прийме ґімназійних учнів до бурси ч. І. і ч. ІІ. Місячне утримання в бурсі ч. І. 50 зол. у бурсі ч. ІІ. 36 зол., або рівновартість харчами. Подання вносити до 10 серпня 1931 р. 48 2—3

**На українських інвалідів зол. 20·—** зложила Кооп. „Покутський Господар" у Коломиї, замість вінка на домовину бл. п. Д-ра І. Ціпановського, свого члена-основника. — **УКТОДІ.**

**На фонд допомоги політ. вязнів** зложив о. Мирон Колтунюк, парох у Жукові п. Цішанів зол. 10·—.

**Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.**

КОРЧИНА:

16/VII „Циганка Аза".
17/VII „Вій".
18/VII „Маруся Богуславка".
19/VII „Воскресення"

ЕДЛІЧІ:

20/VII „Маруся Богуславка".
21/VII „Вій"
22/VII „Циганка Аза".
23/VII „Ой не ходи Грицю".

На осінній сезон у Галичині. Театр обіде більші міста з найновішими штуками: **„Бар Кохба" опера, „Лечін" драма і „Сорочинський ярмарок" оперетка.**

## ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

**ГОДИННИК ВАШ** буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 1538

**УЧИТЕЛЬКА** шукає приватної лекції в обсягу 7-клясівки в місті або на провінції. Письменні зголошення Адмін. „Діла" під „Учителька".

## ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

**АДВОКАТ**

**Д-р ЮЛІЯН НАЛИСНИК**

**відкрив з днем 13. липня 1931. адвокатську канцелярію в місті ДУКЛЯ при вул. Міцкевича (дім п. Андрея Крупи).**

65 1—2

**ПОДЯКА.**

Неумолима смерть забрала мені перед часом мою дорогу доню, Галю, у самому розцвіті життя. В цім тяжкім горю були для мене одинокою осолодою численні вияви співчуття зі сторони українських Товариств і Організацій, як також від поодиноких громадян. Всім їм складаю ось тут щире „Спасибіг". Зокрема дякую сердечно студентському Т-ву „Січ" та нашій Кольонії у Відні за звеличання сумного похоронного обряду, нашим Товариствам у Львові і Тернополі за уладження Поминальних Богослужень.

Т. Морозова з Родиною.

**1 ЗОЛ.** **направу брошки, перстенця, кульчика золот.** платиш **у МАНДЛЯ, вул. КОПЕРНИКА** напроти Кіна „Коперник".

**Меблі** ріжного рода, можна найкорисніше купити у відомій фірмі **„Doroteum", Львa Сапіги 34.** Тел. 15—01. **Догідні умови.** 2361 55—?

**КОНКУРС**

на будову деревляного будинк... ...пійної Оселі для учеників філ... ...мічної Ґімназії у Львові в Підлют... Перегінська, який задумує буд... Батьківський Кружок при тій ґімн...

Оферти треба присилати **до ... липня 1931 р.** на адресу: адвок... Іван Голубовський, Львів, вул. ...ська ч. 11.

**КОНКУРС.**

Виділ Українського Інститута ... чат у Перемишлі буде потребува... 1. вересня 1931 р. для жіночої ґі...

а) Учительки руханки.

б) Учителя (-льки) математики ... ловного предмету.

Виділ буде брати під розвагу ... валіфіковані сили.

Подання вносити **до 10. серп... до Дирекції жіночої ґімназії Укр...ського Інститута для дівчат у Пе...мишлі, вул. Татарська ч. 6.**

Вийшла з друку книжка: **„Солов...ка каторга"** (документи) під ред... Л. Чикаленка, 72 стор.

Ціна 1 зол. 50 сот. Чистий при... від продажі призначається на ... могу збігцям із Соловецьких Ост...

Зі замовленнями звертатись на ... **Варшава, Підвале ч. 16. пом. 15 ... гарня У Ц. К.**

НА ЩО ІНФОРМАЦІЇ!
НА ЩО НАДУ...

іди і купи

**ГОРІШНЬОШЛЕСЬКЕ ВУГІЛ...**

у Фірмі

**„KARBO"**

**Львів, Коперника 19.** Тел ...

Дістанеш правдиву вагу і ... ните вугілля з точною достав...

**Найдешевші книж...**

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

**СМІХ ЗЕМ...**

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2...

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

**Спогади І. ІІ. і ІІІ. ча...**

Ціна 8·— золотих — без пер...

АЛЬФОНС ДОДЕ

**МАЦІЦЬКИ...**

Переклад із французьк. мови ... ницького. — Ціна 3·— зол. ... пересилкою 4·— зол.

**Можна дістати в Адм. „Д... Львів, Ринок 10. ІІ.** ... або в книгарнях.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ри...